

Sylryggen på langs

ROAR NÅLSUND

Når det stilles spørsmål om hvor det er best å gå fotturer sommers tid, Sylene eller Trollheimen, vil svaret som oftest bli at i Trollheimen er det bratt og spennende og i Sylene flatt, bløtt og kjedelig. Så følger gjerne en mer detaljert utdyping av egen smak og erfaringer om en dramatisk Trollhettatur og alle myrene ved Essandsjøen som ingen ende (og dybde) ville ta. Om du følger de rødmerkede stiene, kan du sant nok oppleve dette og en hel del til. Men dagens rutenett fører deg gjennom helt bestemte deler av fjellet. Hvorfor ikke se terrenget du kjenner så godt fra tidligere turer, fra andre retninger og høydedrag? Prøv noe nytt, er mitt råd.

Nettopp det rolige bølgende landskapet på vestsiden langs sven-skegrensen mellom Storlien og Røros gjør det nødvendig å bestige de få høydedragene Fongen, Øyfjellet, Sylmassivet, Skardørsfjellene og Blåhammeren for å få et godt utsyn og oversikt over fjellviddene. Sylmassivet omfatter topper som Vakthaugen, Bandaklumpen (med Lysholmhytta), Storsola med topp-punktet på svensk side, og Storsylen som den høyeste av dem alle. I løpet av en sommer besøkes denne toppen som er lett tilgjengelig fra både norsk og svensk side, av langt flere svensker enn nordmenn, muligens fordi det går flere svensker enn nordmenn i Sylene.

SYLRYGGEN PÅ TVERS

Sylmassivet er ikke mere utilgjengelig enn at samtlige topper der lar seg bestige av vanlige høydesterke fotvandrere via en eller annen rute, men bare to av disse rutene er merket og begge ender på Storsylen, en fra Nedalshytta og en fra Sylstasjonen. Den svenske ruta er

Oppstigningen mot Storsylen begynner. Bak sees skardet sør for Syltjønnå og Bandaklumpen delvis skjult til høyre.

(Roar Nålund)

Ryggsekken kommer sist opp til toppen via tau.

(Roar Nålsund)

Fra Storsola mot Storsylen.

(Roar Nålsund)

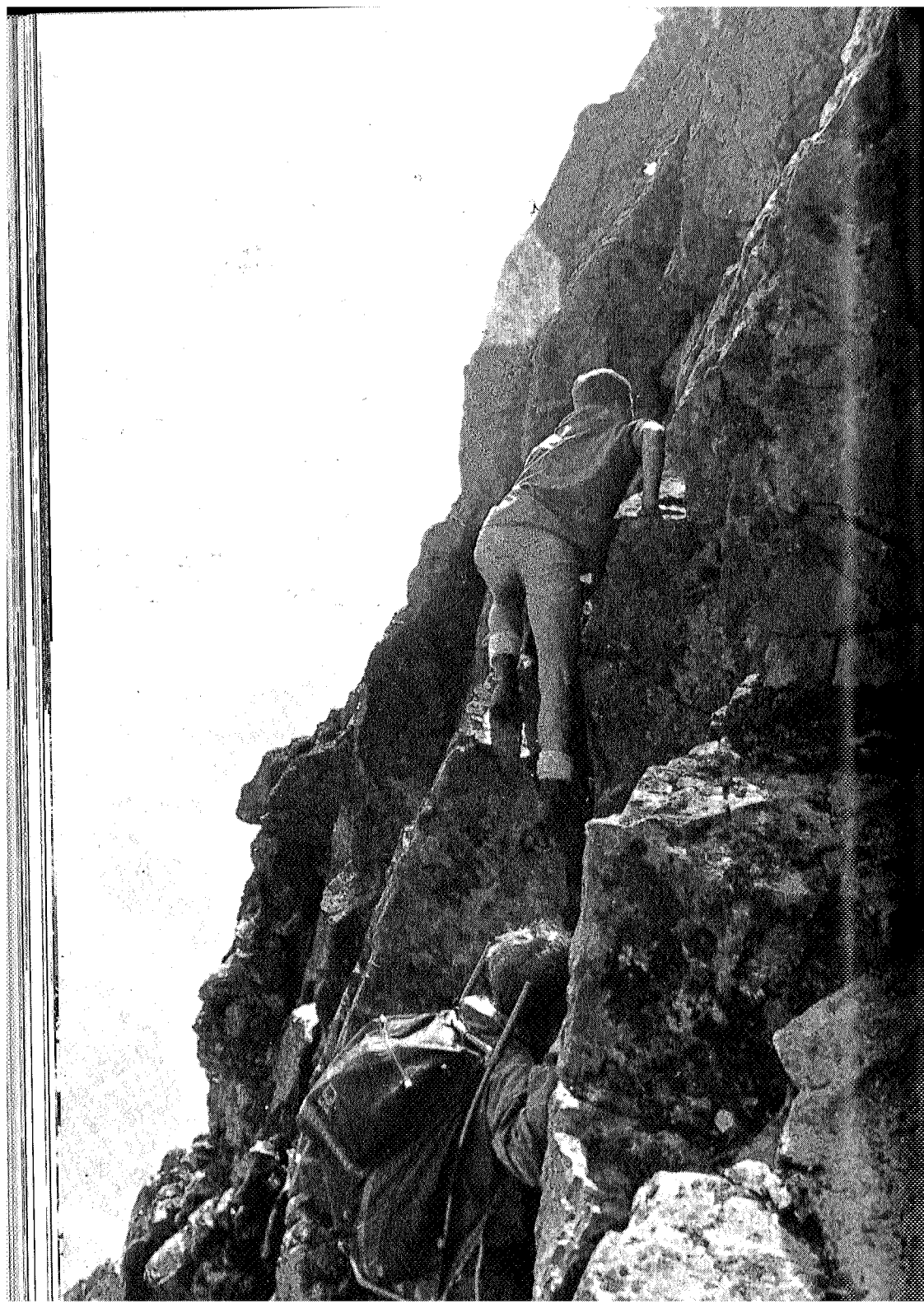
4 kilometer fra Nedalshytta på vei mot Ekorndøra. Storsola helt høyre (noe skjult) og Storsylen i skardet over Syltjønna.

(Roar Nålsund)

den letteste, og de to kan kombineres til en alternativ grensekrysningsrute medregnet en avstikker til stortoppen i stedet for turen gjennom Ekorndøra eller rundt massivet på nordsiden av Vakthaugen. Ruta over toppen er nok den tyngste, da stigningen på norsk side er ca. 1000 meter og noe mindre på den andre siden. Men hva tåler man ikke når været viser seg fra sin beste side. Her kan man virkelig få kjent etter om kroppen fungerer slik den skal eller kanskje helst burde. Inne i varden finner man en besøksbok godt forvart i et rustenbrunt jernskrin hvor lokket er preget med to store bokstaver: TT.

SYLRYGGEN PÅ LANGS

Denne ruta anbefales ikke brukt som bindrute mellom Nedalshytta og Sylstasjonen. Det finnes enklere ruter og dessuten krever den høydestyrke. Det er kanskje årsaken til at den brukes så lite, selv

som dagstur med start og slutt på en av hyttene. Ruta består kort og godt i å følge ryggen som går fra Storsola til Lillesylen via Storsylen. Ruta kan forlenges i sør ved å starte oppstigningen i Ekorndøra på svensk side og det samme i nord ved å fortsette ryggen ut til dens nordvestligste pynt forbi Lillesylen i stedet for å følge rødmerkingen ned fra toppen. Denne beskrivelsen tar av forståelige grunner ikke med Ekorndørvarianten. Turen blir da en drøy halvmil kortere, og den er lang nok som den er allerede.

Generelt finnes det i området et stort antall mulige ruter (umerket) hvor man slipper å klatre for å komme seg fram. Det er bare å lese seg fram på kartet. Sylryggen på langs kan tas som en dagstur fra Nedalshytta. Følg stien mot Ekorndøra noen få km. inntil det er på tide å bryte av for å ta beneste veien opp til toppen av Storsola.

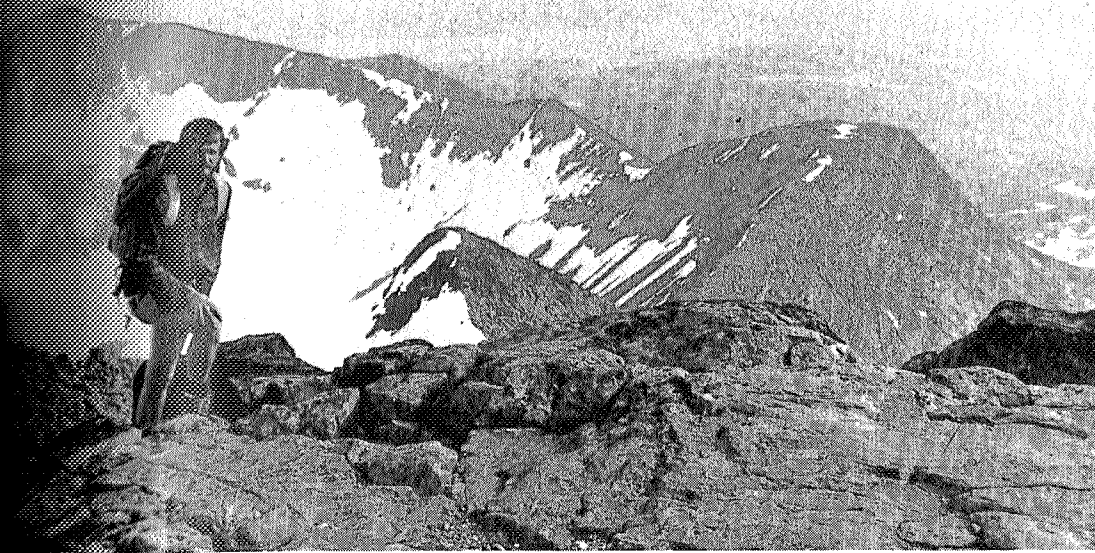
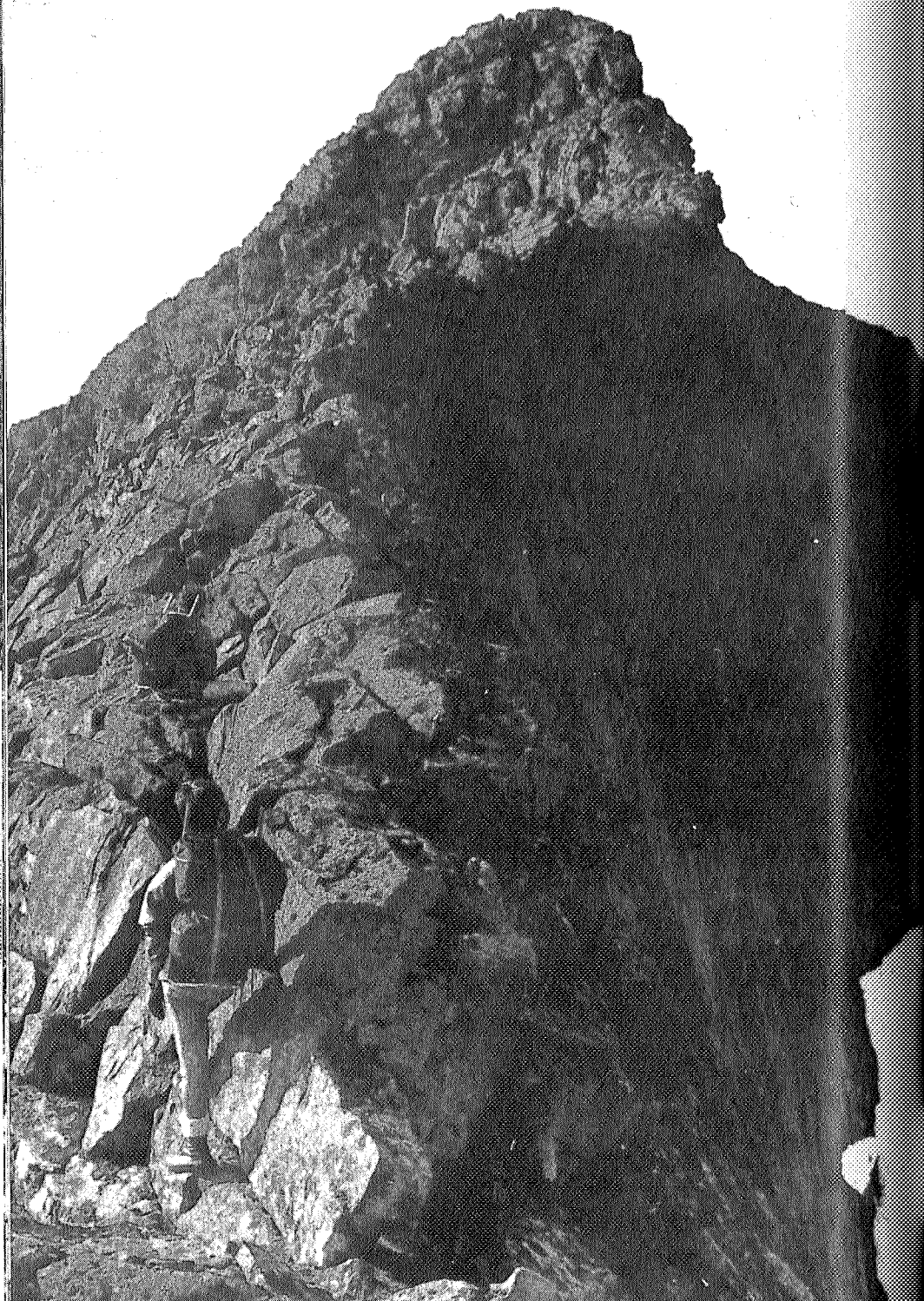
Etter rolig vandring i gress- og lyngbakkene inn til foten av toppen starter turens høyeste oppstigning som stort sett går gjennom ur og frostforvitret fjell hvor stein og blokk ligger spesielt løse. Fra Storsola ser man rett ned i Tempeldalen og noe lengere unna noe som kan likne på Sylstasjonen. Bak oss reiser Helags- og Skardørsfjellene seg med Sylsjøen i mellom.

Nå starter ryggvandringen, om man da ikke har valgt å begynne i Ekorndøra, og det foreløpige målet Syltoppen peker mot himmelen som en fin pigg på den andre siden av den svakt buede botnen av Tempeldalen, bare fattige 50 meter høyere enn oss. Vandringen går meget lett og underveis passerer fem større eller mindre topper eller høydepunkt før man noen hundre meter før selve toppen kommer til ryggens smaleste parti hvor bredden er en drøy meter. Her sees ikke noe fast fjell, men derimot store og små frostforvitrete blokker med noen skyggelagte snøflekker rett under oss på høyre side og sterkt hellende bakke, delvis svaberg, på venstre side.

Denne første hindringen passerer ved å passere blokkene litt ut i norsk side. Nærmere 50 meter før toppvarden stanses man av en omtrent 8 meter høy avsats, denne gangen med Storsylbreen rett under oss på den ene siden. Avsatsen byr på problemer for de som

→ Den vanskelige avsatsen rett under toppvarden på Storsylen. Roar Nålsund)

Parti fra ryggens smaleste del. Tempeldalen ned til høyre, Syltoppen foran. →
(Roar Nålsund)

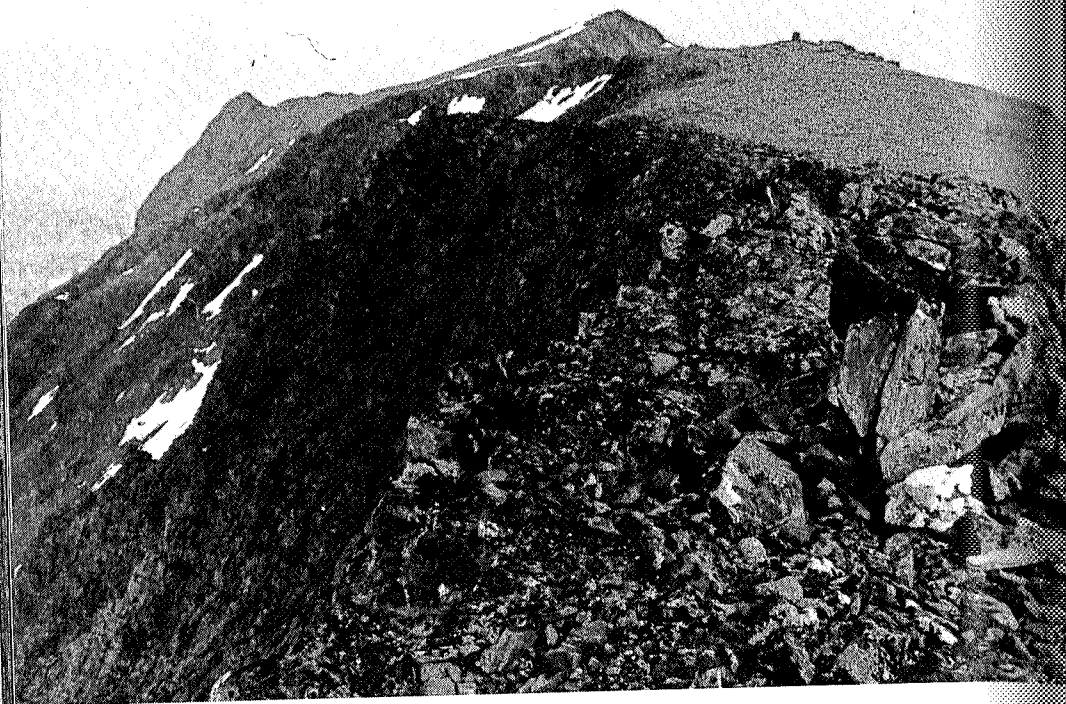
Fra toppen av Storsylen mot Sylryggen, Storsola (t.v.) og Sylsjøen.

(Roar Nålsund)

Sylryggen.

(Roar Nålsund)

Fra Storsola. Toppen i sentrum av bildet og grensevarden litt til høyre for toppen.
(Roar Nålsund)

ikke er høydesterke siden det er meget luftig på begge sider av ryggen. Som eneste gang på turen må man her ta i bruk litt klatring for å komme opp, men veggen har meget gode fingertak og fottrinn. En moderne pakkrammemeis kommer lett i veien under denne oppstigningen og bør unngås eller man tar med tau.

Velberget oppe står man på Sylmassivets høyeste punkt. Fra varden og jernskrinet følges rødmerket sti mot Lillesylen hvor norsk og svensk merking skiller lag. Ryggen videre nordvestover er på flere steder meget bred og nesten flat på toppen. På en strekning er bakken lagt med store heller som på grunn av fjellets lagning og oppsprekking ligger plassert som en lang slak trapp og slett ikke tilpasset vanlig skritt lengde. Ved ryggens ende kommer man inn på flotte gresskledde skråninger, men først etter å ha passert en del ur. Vel nede treffer man igjen sommerstien omkranset med noen av Sylenes mange blautmyrer. Med start og slutt på Nedalshytta kommer turen seg slik den er beskrevet her på litt over 2 mil.

God tur.

Nistemat i gamle dager

GJERTRUD WIBE ØSTBYE

«Naar du vil paa fjeldesti og skal nisten snøre, læg saa ikke mere i end du let kan føre».

Bjørnstjerne Bjørnson.

Nistematen representerer en god del av trivselen på fjellturen, og det har den nok alltid gjort.

Selv om maten i neverskreppe eller «rypsekken» var enkel og noktern i eldre tid, så var nok hver en matrast en fest-stund da som nå.

Nistematen måtte være holdbar og lett å bære og tørr mat var tingen.

Tørkakjøtt og spekeflesk var mat som ga mette, og det var mat som holdt seg like godt enten det var frost, solvarme eller fuktig vær.

Tøllkniven hang i beltet og var skarp til enhver tid, så den kunne telje både det tørre kjøttet og den harde svoren.

Til tørkakjøtt ble det helst brukt sau, men elg og rein gir også en meget fin vare.

Kjøttet ble inngnidd med salt eller lagt i linn lake 1 — 2 døgn og videre fikk det henge til tørk ute i frisk luft eller på stabburet.

Badstutørking er også en metode for å få en lignende vare, men med den forskjell at her blir kjøttet varmebehandla over åpen ild i badstua før det blir tørka i frisk luft. Denne metode blir brukt også idag i Lierne og kanskje i flere av våre fjellbygder, og badstutørka kjøtt er den store delikatessen som middagsmat og selvsagt nistemat også nå.

Det er forresten rart å tenke på at salt til matbruk fikk vi her til lands først i slutten av 1700-tallet. Og før den tid ble nok kjøttet tørka uten salt.